

ДОПОЛНИТЕЛНИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ ПРОДАВНИЦИ НА МАЛО ОД ПОЖАР И ДРУГИ ОПАСНОСТИ

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 1

(1) Предмет на осигурување, од опасностите наведени во членот 2 од овие Услови можат да бидат деловни објекти (продавници на мало) од тврда градба кој се во сопственост на правно лице (ТП, ДОО или ДООЕЛ) или кои правното лице ги користи, како и опрема и основни средства кои се потребни за извршување на дејноста на правното лице и кои се наоѓаат во деловните објекти освен оние што со овие Услови се исклучени од осигурувањето.

(2) Осигурени се само оние предмети кои се означени во полисата, а според следните одредби:

1) кај осигурувањето на градежни објекти и други недвижни предмети се сметаат осигурени сите делови на градежниот објект, темелните и подрумските ѕидови, сите вградени инсталации, сета вградена опрема (централно греење со цистерна за гориво, бојлери, уреди за климатизација, хидрофори и др.).

Посебно не може да се осигура само кровот и запаливите делови на градежниот објект.

2) кај осигурување на подвижни предмети, ако во полисата предметите не се поединечно наведени, туку како група, се смета дека се осигурени сите предмети што се наоѓаат во местото на осигурување, а и припаѓаат на осигурената група, како оние што постоеле во моментот на склучување на осигурувањето, така и оние што дополнително се внесуваат во таа група.

(3) Согласно овие Услови, предмет на осигурување се и:

1) предметите на вработените кај правното лице доколку истите се наоѓаат во осигурениот деловен објект - продавница;

2) огради, жичана мрежа со столбови;

3) подземни, надземни и подводни мрежи (водоводна, топлотна, телефонска, плинска, електрична и сл.) освен мрежата што е составен дел на зградата,

4) залихи на стока во продавница;

(4) По овие услови не можат да бидат предмет на осигурување:

1) штети настанати како последица од земјотрес, освен ако поинаку не е договорено;

2) штети настанати како резултат на акт на тероризам и воени дејствија;

3) копнени моторни возила, приколки и самоодни машини,

4) стока во превоз;

ОСИГУРЕНИ ОПАСНОСТИ (РИЗИЦИ)

Член 2

(1) Осигурувањето по овие Услови дава осигурителна заштита од следните ризици (основни ризици):

1) пожар и удар од гром;

2) експлозија, освен експлозија на нуклеарна енергија, доколку поинаку не е договорено;

3) излевање на вода од водоводна и топлотна инсталација;

4) луња;

5) град;

6) манифестација, демонстрација и вандализам;

(2) Ако посебно се договори и плати доплатна премија, осигурителната заштита се проширува на еден или на повеќе дополнителни опасности, според тоа како ќе се договори, и тоа:

1) поплава и порој;

2) удар на непознато моторно возило во осигурен градежен објект.

(3) Со осигурувањето, кога ќе се оствари осигурен случај, се покриени:

1) штетите од уништување или оштетување на осигурениот предмет предизвикани при спасување (рушење, изнесување, укажување помош и слично) поради настанатиот осигурен случај;

2) штетите поради исчезнување на осигурена предмет при настанување на осигурен случај;

3) трошоците направени за расчистување и рушење во врска со настанатиот осигурен случај на осигурениот предмет;

4) трошоците што осигуреникот ги направил кога настанал осигурениот случај на осигурениот предмет за преземените мерки заради отклонување и намалување во висина одредена според членот 14 од овие Услови.

(4) Осигурувачот е во обврска да исплати надомест само во случај на непосредна штета на осигурениот предмет, а не и посредна штета како што е штета до која дошло заради: загуба на закупнина, загуба предизвикана со прекин на работа, намалена можност за употреба и заради други слични загуби поради настанатиот осигурен случај.

ОБЕМ НА ОПАСНОСТИТЕ ОД ПОЖАР И УДАР ОД ГРОМ

Член 3

(1) Под пожар, во смисла на овие Услови, се смета оган појавен надвор од определено огниште или оган кој го напуштил ова место и е способен понатаму да се развива со својата сопствена сила.

(2) Не се смета дека настапил пожар и осигурувачот не е во обврска да плати надомест ако осигурениот предмет е уништен и оштетен:

1) поради изложување на оган или топлина заради обработка или за други цели (на пример во индустриска преработка при пеглање, сушење, пржење, печење и сл.) или поради паѓање или фрлање во огниште (печка, шпорет и сл.);

2) со подгорување, прегорување од цигари, пури, справи за осветлување, жар и сл.

3) поради вриење или затоплување, варење, чадење и сл.

(3) Со осигурувањето од опасности од пожар не се опфатени штети на оцаците настанати во врска со вршење на нивната функција.

(4) Осигурувањето од удар од гром, во смисла на овие Услови, покрива штети што громот ги предизвикал на осигурените предмети со дејство на силата или топлината, како и штети од удар на предмети соборени од громот.

(5) Со осигурувањето не се опфатени:

- 1) штети на осигурените електрични машини, апарати, (вклучувајќи ги и апаратите за готвење, пеглање, радио апарати, телевизиски приемници, ламби, сијалици и сл.) или на електрични водови заради дејство на електрична енергија од пренапон или загревање поради преоптоварување, атмосферски влијанија како статички оптоварувања, индукција поради атмосферски празнења и слични појави, бидејќи таквите штети се сметаат за погонски. Меѓутоа, се надоместува штета од пожар што би настанал со дејствување на електричната енергија и кој, по престанување на тоа дејство, самостојно би се развивал;
- 2) штети предизвикани со пренесување на електрична енергија преку водови како последица на удар на гром, како и штети на заштитни осигурувачи од било кој вид, заштитни прекинувачи, одводници за пренапон, громобрани и слични уреди, настанати при вршење на нивната нормална функција.

ОБЕМ НА ОПАСНОСТИ ОД ИЗЛЕВАЊЕ НА ВОДА ОД ВОДОВОДНА И ТОПЛОВОДНА ИНСТАЛАЦИЈА

Член 4

(1) Излевање на вода, во смисла на овие Услови, се смета.

- 1) неочекувано излевање на вода од водоводни инсталации, како и од уреди за греење со топла вода и парно греење и други уреди и апарати што се приклучени на водоводната мрежа, поради оштетување (кршење, прскање или откажување на уредите за управување и сигурност) на тие уреди и апарати.

Под инсталација на соодветниот објект се смета се до приклучокот на надворешната мрежа (пример: шахта, хидрофор, подстанција за топла вода).

- 2) неочекувано избивање на пара од уредите за топла вода или за парно греење.

(2) Осигуреникот е должен да се грижи за одржување на водоводната и одводната канализациона мрежа, на уредите за греење со топла вода и за парното греење, како и за нивната заштита од мраз.

(3) Со осигурувањето не се опфатени штети:

- 1) од излевање на вода од отворени славини, како и од водоводни (канализациони цевки), ако штетата настанала поради затнување на цевките;
- 2) од кршење или прскање заради смрзнување настанати на самите водоводни и одводни уреди, апарати и котли;
- 3) поради дотраеност, истрошеност и корозија во просториите на осигуреникот кои се достапни на контролата на осигуреникот;
- 4) од габички поради влага;
- 5) загуба на вода и загубена добивка;
- 6) штети на хидроскопни залихи кои не се ускладиштени на палети високи најмалку 10 см или на пропишан начин;
- 7) настанати како последица на повреда на должноста на осигуреникот од ставот (2) од овој член;
- 8) од излевање вода од надворешна инсталација (улична и сл.);
- 9) од слегнување на земјиште како последица на излевање на вода од водоводни и канализациони цевки;
- 10) поради смрзнување на инсталациите и уредите кои се под контрола на осигуреникот.

ОБЕМ НА ОПАСНОСТА ОД ЕКСПЛОЗИЈА

Член 5

(1) Под експлозија, во смисла на овие Услови, со исклучок на експлозија од нуклеарна енергија, до колку поинаку не се договори, се смета ненадејно пројавување на сила, заснована на стремезот на пара или гасови за проширување.

Експлозија на садови под притисок (казани, цевки и сл.) постои само тогаш кога сидовите на садот во толкава мерка се искинати што се јавува моментно изедначување на внатрешниот и надворешниот притисок.

(2) Со осигурувањето не се опфатени:

- 1) штети на предметите на осигуреникот предизвикани од минирања што се вршат во рамките на дозволената дејност на трети лица;
- 2) штети на машини предизвикани од експлозија во просторот за внатрешно согорување (цилиндер на моторот);
- 3) штети од експлозија во процесот на производството на трети лица;
- 4) штети од експлозивно издувување од печки и слични направи;
- 5) штети од експлозија од биолошки карактер;
- 6) штети поради пробивање на звучен ѕид;
- 7) штети од воден удар, кои во тунели и цевководи под притисок се манифестираат како експлозија;
- 8) штети од експлозија на садови под притисок од ставот (1) алинеја 2 од овој член поради дотраеност, појава на трошење или прекумерна наслага на рѓа, бигор, талог, тиња на осигурените предмети, но се надоместува штета на други предмети во врска со настанатата експлозија.

ОБЕМ НА ОПАСНОСТА ОД ЛУЊА

Член 6

(1) Под луња, во смисла на овие Услови, се смета ветер со брзина од 17,2 метри во секунда, односно 62 км. на час (јачина од 8 степени по Бофоровата скала) или повеќе.

Ке се смета дека дувал ветер со оваа брзина во местото каде што се наоѓаат осигурените предмети, ако ветерот кршел гранки и стебла или оштетил редовно одржуван градежен објект. Во случај на сомневање, осигуреникот мора да ја докаже брзината на ветерот со извештај на хидрометеоролошката служба.

(2) Штети од луња се опфатени со осигурувањето ако се предизвикани механички оштетувања на осигурените предмети:

- 1) со непосредно дејство од луњата;

- 2) со директен удар од соборените или од носените предмети од луњата;
 - 3) нанесување на снег со ветер.
- (3) Со осигурувањето од луња не се опфатени штети:
- 1) од навлегување на дожд, град или снег или други наноси низ отворен прозорец или други отвори што постојат на зградата, освен ако отворите настанале од луњата;
 - 2) штети од дожд и други врнежи на предмети сместени во слободен простор (во пластови, камари и сл.), во ритчиња под настрешници и други отворени згради;
 - 3) над со пропис предвидена тежина на снег;
 - 4) на градежен објект што не бил изграден според вообичаениот начин на градење во тоа место или кој слабо е одржуван или е дотраен;

ОБЕМ НА ОПАСНОСТА ОД ГРАД

Член 7

- (1) Со осигурувањето се опфатени штети од уништување, односно оштетување на осигурените предмети што ги предизвикува градот со својот удар. Опфатени се и штетите од навлегување на град и дожд низ отвори настанати од паѓање на град.
- (2) Со осигурувањето не се покриени штети на малтерот (жбуката) на фасадата која е лошо одржувана или дотраена.

ОБЕМ НА ОПАСНОСТА ОД МАНИФЕСТАЦИЈА, ДЕМОНСТРАЦИЈА И ВАНДАЛИЗАМ

Член 8

- (1) Под манифестација и демонстрација, во смисла на овие Услови, се смета организирано или спонтано јавно покажување на нерасположение на група граѓани;
- (2) Под вандализам во смисла на овие Услови се смета намерно уништување или оштетување на осигурениот предмет од страна на трети лица. Како трети лица не се сметаат лица кои се во редовен работен однос или по договор за дело кај правното лице - осигуреникот како и основачот на правното лице и неговите роднини заклучно со втор наследен ред.
- (3) Се смета дека настапил осигурен случај манифестација, демонстрација и вандализам ако осигурениот предмет е уништен било на кој да е начин на делување на манифестантите, демонстрантите и трети лица (рушење, демолирање, разбивање, палење и др.).

ОБЕМ НА ОПАСНОСТА ОД ПОПЛАВА, ПОРОЈ И ВИСОКА ВОДА

Член 9

- (1) Под поплава, во смисла на овие Услови, се смета стихиско неочекувано плавење на терен од постојани води (реки, езера и др.) заради тоа што водата се излила од коритото или го провалила одбрамбениот насип или браната, излевање на вода поради вонредна висока плима и на брановите на езера со необична јачина, и од надоаѓање на вода од вештачки езера.

Поплава се смета и неочекувано плавење на терен поради нагло образување на големо количество водна маса која настанала како последица на провала на облак (пороен дожд).

Под порој се смета стихиско неочекувано плавење на терен со водна маса што се образува на низбрдни терени поради силни атмосферски врнежи и се слива низ улици и патишта.

Со осигурувањето од поплава се опфатени само штети предизвикани на осигурени предмети за време додека поплавата трае и непосредно по повлекување на водата.

- (2) Со осигурувањето не се опфатени:
 - 1) штети на цевководи, канали и тунели од внатрешната страна предизвикани од механичкото дејство на водата;
 - 2) штета од габички поради влага;
 - 3) штети од слегнување на теренот како последица на поплава и порој;
 - 4) штети од подземна вода во ускопи, нископи, подземни ходници и јами во рудниците;
 - 5) штети од плавење од вода излеана од канализациона мрежа, освен ако до излевањето дошло поради поплава или порој;
 - 6) штети на предмети сместени во живи и суви корита на потоци и реки, како и на простор помеѓу потоци односно реки и насипи (инудационо подрачје), до колку поинаку не се договори.
 - 7) штети на хидроскопни залихи кои не се ускладиштени на палети високи најмалку 10см. или пропишан начин.

Под висока вода, во смисла на овие Услови се смета:

- 1) исклучива појава на невообичаен пораст на водостојот;
- 2) подземна вода како последица од висока вода;

Обврската на осигурувачот за штети од висока вода и подземна вода како нејзина последица почнува со порастот на високата вода над однапред утврдените месечни коти на водостојот или протекот измерен спрема најблискиот поставен покажувач на водостојот.

За секој одделен месец нормален е овој највисок месечен водостој за последните 20 години што го покажува покажувачот на водостојот најблизок до осигурените предмети, со исклучок на особено високите водостои.

УДАР ОД НЕПОЗНАТО МОТОРНО ВОЗИЛО ВО ОСИГУРЕН ГРАДЕЖЕН ОБЈЕКТ

Член 10

- (1) Со осигурувањето се опфатени штети на осигурениот градежен објект кои ќе настанат со удар на непознато моторно возило.
- (2) Со осигурување се опфатени штетите и на другите осигурени предмети кои ќе настанат како последица на рушење на градежниот објект или дел од објектот предизвикано од удар на моторното возило во смисла на став (1) од овој член.

ВРЕДНОСТА НА ОСИГУРЕНИОТ ПРЕДМЕТ**Член 11**

Вредноста на осигурениот предмет, до колку поинаку не се договори, е:

- 1) за градежни објекти - цената на изградба на нов објект според цените во местото каде што се наоѓа објектот, намалена за износот на проценетото амортизирање;
- 2) за залихи на стока, материјал и суровина-набавната цена, а ако пазарната цена е пониска од набавната, тогаш пазарната цена зголемена за зависните трошоци;
- 3) за залихи на готови производи и недовршени производи кај производителот-производната цена, а ако пазарната цена е пониска од производната, пазарната цена;
- 4) за машини, уреди и инсталации, транспортни средства и средства за врска, инвентар и предмети за домаќинство-набавната цена на нови предмети намалена за износот на проценетото амортизирање (техничко и економско);
- 5) за предмети од благородни метали, непреработени скапоцени метали, бесценети камења и бисерни гerdани, ретки и скапоцени предмети, уметнички предмети, планови, датотеки, цртежи, модели, калапи, макети, документи, ракописи, збирки на предмети и деловни книги-износот кој спогодбено ќе се одреди помеѓу осигурувачот и договоруваачот на осигурувањето. Ако тој износ спогодбено не се одреди, предметите од оваа точка се сметаат осигурени најмногу до висината утврдена со Одлуката на Извршниот Директор.

Фиксните износи се менуваат во зависност од промената на цените на пазарот врз основа на податоците од Заводот за статистика на Република Македонија.

МЕСТО НА ОСИГУРУВАЊЕ**Член 12**

(1) Осигурувањето важи за времето додека осигурените предмети се наоѓаат на местото означено во полисата.

(2) Осигурувањето е во важност и тогаш кога сите осигурени предмети ќе се пренесат од местото што е означено во полисата на некое друго во рамките на осигурениковото седиште, односно место на живеење на територијата на Република Македонија за кое место е известен осигурувачот.

(3) Ако осигурената предмет, според природата на употребата, се преместува од едно на друго место, тоа треба да се наведе во полисата во тој случај, доколку не може точно да се означат одделните места на осигурувањето, местото на осигурување е ограничено на територијата на Република Македонија.

Во случај на ппечелсвањето или отстапување на користење со или без надомест на осигурените предмети осигуреникот е должен веднаш, а најдоцна во рок од 15 дена, писмено да го извецти оцигспсвачот. Поцле наведениот рок осигурувањето ппечтантава да важи.

(4) Осигурувањето не важи за времето додека осигурените предмети се наоѓаат на изложби, панаѓур или саем, доколку поинаку не се договори.

(5) Кај осигурувањата на "прв ризик" во полисата се наведува прецизна локација на местото на осигурување за секој осигурен предмет.

УТВРДУВАЊЕ НАДОМЕСТ ОД ОСИГУРУВАЊЕТО**Член 13**

(1) Висината на надоместот од осигурувањето се утврдува:

- во случај на уништување или исчезнување на предметите според вредноста на осигурениот предмет (член 11), во време на настанување на осигурениот случај, намалена за вредноста на остатоците;
- во случај на оштетување - во висина на трошоците за поправка според цената на материјалите и работната рака во време на настанување на осигурениот случај, намалени за износот на проценетот на амортизирање и за вредноста на остатокот, доколку поинаку не е договорено.

Поголемите трошоци за поправки што настанале поради тоа што при поправката на оштетениот предмет се направени измени, подобрувања, паѓаат на товар на осигуреникот.

(2) Ако предметите се осигурени на "прв ризик" од опасностите во чие остварување настане штета, а најмногу до договорената сума на осигурување на "прв ризик". Одредбите за подосигурување во овој случај не се применуваат.

НАДОМЕСТ НА ТРОШОЦИ**Член 14**

(1) На име трошоци направени за расчистување и рушење, во врска со настанатиот осигурен случај на осигурениот предмет, осигурувачот ги надоместува нужните издатоци за расчистување и рушење, но до колку поинаку не се договори, најмногу до 3% од сумата на осигурување односно од вистинската вредност на оштетените предмети кај осигурувањата на договорена вредност.

Во трошоци за расчистување спаѓаат нужните издатоци за расчистување и чистење на местото каде што е предизвикана штетата, како и издатоците за пренесување на изгореното, шутот и тињата до најблиското дозволено место на растоварување. Во трошоците за рушење спаѓаат нужните трошоци што договоруваачот на осигурувањето ги имал, по настанување на осигурениот случај, за рушење на преостанатите оштетени неупотребливи делови за нивното пренесување до најблиското дозволено место за растоварување.

(2) Осигурувачот ги надоместува нужните трошоци што договоруваачот на осигурувањето ги направил кога настанал осигурен случај на осигурен предмет за превземени мерки поради отстранување и намалување на штетата, па и тогаш кога тие мерки не биле успешни, но до колку поинаку не се договори, најмногу до 5% од сумата на осигурувањата, односно на вистинската вредност на оштетените предмети кај осигурувањата на договорена вредност.

(3) Вкупниот надомест-на име трошоци од ставовите (1) и (2) од овој член и на име надомест на осигурувањето (член 13) неможе да ја надмине сумата на осигурувањето, односно вистинската вредност на штетата, оштетена предмет.

Неопходните трошоци за отстранување и намалување на штетата, направени по налог на осигурувачот, се надоместуваат и тогаш кога заедно со надоместот од осигурувањето (член 13) ја надминуваат сумата на осигурувањето.

(4) Во случај на подосигурување, трошоците за расчистување, рушење, како и трошоците за отстранување и намалување на штетата се надоместуваат во ист сразмер како и надоместот од членот 13, освен во случаите кога тие трошоци се направени по налог на осигурувачот.

(5) Осигурувачот не е во обврска да ги надомести трошоците предизвикани заради отстранување на причината на штетата, како и трошоците за интервенција на противпожарните друштва или на други организации чија должност, според карактерот на работењето, е бесплатно да даваат помош кога ќе настане осигурен случај.

ВАЖНОСТ НА ОПШТИТЕ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ИМОТИ (ЦИВИЛ И ИНДУСТРИЈА)

Член 15

До колку не се во спротивност со овие Услови, на осигурувањата склучени по овие Услови се применуваат Општите услови за осигурување имоти (цивил-индустрија).

Член 16

Овие услови се донесени на 14-та редовна седница на Одборот на директори на Друштвото одржана на 02.06.2004 година од кога и стапуваат во сила.

Овие Дополнителни услови за осигурување продавници на мало од пожар и други опасности се донесени од Одборот на директори на Акционерското друштво за осигурување ЕУРОЛИНК - Скопје, на 14-та редовна седница одржана на ден 02.06.2004 година, со Одлука број 0202-1060/1, со примена од 02.06.2004 година.